

past voorzichtigheid. Spr. was in 1911 een voorstander van ineenvaling.

De V.U. verleent de grootst mogelijke faciliteiten aan de kandidaten van Kampen, naar spr. met een voorbeeld illustreerde. Men stelde het niet voor of de overgang van Kampen naar Amsterdam zoo groot is. Met nadruk sprak spr. de bewering tegen alsof bij de V.U. verzet is tegen het doctoraat aan Kampen.

Ouderling J. Manni, de laatste spreker, wilde als ondertekenaar van de minderheidsconclusie er op wijzen, dat men de genoegzame eenparigheid niet steeds als argument moet aanvoeren. Spr. acht die eerder afwezig bij curatoren en hoogleraren dan bij de kerken. Men weet al vooruit, dat dit argument wordt aangevoerd en dat weerhoudt van het doen van voorstellen.

De Theol. Hoogeschool heeft van de kerken de wetenschap toevertrouwd gekregen en uit haar karakter vloeit het doctoraat voort. Het beste is voor haar niet te goed. De voorstanders vragen om hun rechten en spr. wilde de minderheidsconclusie met nadruk bij de Synode aanbevelen.

Dr H. Kaajan beantwoordde hierna met een enkel woord de gemaakte opmerkingen.

De commissie heeft zich op het standpunt van 1930 gesteld en dat is een wijs standpunt.

De afwezigheid van de genoegzame eenparigheid is vandaag duidelijk gedemonstreerd tot in het college van de Kamper hoogleraren toe. De beslissing van 1930 is toch liddend en met algemeene stemmen genomen. Spr. wees op het standpunt van dr A. Kuiper inzake de Technische Hoogeschool en zette uiteen, dat het promotierecht aan Delft z.i. is gegeven louter om praktische redenen. Spr. beriep zich ook op Voetius, die ontkende, dat de geïnstitueerde kerk het recht zou hebben een theol. faculteit te stichten. En het doctoraat aan Kampen maakt haar tot een theol. faculteit. Ook op Drummekamp beriep spr. zich. Het Beding moet inderdaad gehandhaafd. De wetenschap moet ook niet gaan heerschen over de kerk. Het doctoraat is een schending van het Beding.

Het doctoraat zal schatten geld kosten en we zijn reeds verarmd en dat zal in de toekomst nog erger worden. Spr. heval de meerderheidscommissie warm bij de Synode aan, juist uit liefde tot de School en als kind der Scheiding. Laat men in dezen tijd geen sprong in het duister doen. De Commissie heeft zich over het ingediende voorstel nog niet kunnen beraden.

De Voorzitter stelde voor een tweede ronde met een sterke beperking. Laten twee voorstanders van het meerderheidsrapport en twee van het minderheidsrapport het woord voeren en laten die uit den kring der Theol. School worden gekozen. Spr. stelde voor de hoogleraren Greijdanus, Schilder, Ridderbos en Dijk. Dan kunnen die tevens praeadvies uitbrengen over het voorstel-Den Hartogh.

Dr A. D. R. Polman heeft daartegen bezwaar, want hij wilde met dr D. J. de Groot ook een voorstel indienen. De Voorzitter schakelde het voorstel-Den Hartogh daarop uit.

Dr W. H. den Hartogh wilde liever ransoenering van den spreekwoord minus de vier hoogleraren.

Prof. dr K. Schilder wilde het voorstel-Den Hartogh volle kans geven.

Prof. dr K. Dijk heeft bezwaar tegen beperking tot vier sprekers en is van oordeel, dat het voorstel-Den Hartogh rustig moet bezien worden, ook door het curatorium.

Dr A. D. R. Polman diende daarop een voorstel in met advies van prof. dr H. H. Kuiper om inzake het promotierecht geen beslissing te nemen en curatoren op te dragen om over het voorstel-Den Hartogh volgende Synode van advies te dienen.

Dr T. J. Hagen diende daarop met dr H. de Bruyn een voorstel in om te komen tot eenheid van opleiding en daarover door een commissie in 1942 de Synode van advies te doen dienen.

De Voorzitter verdaagde de Synode tot half acht.

De Avondzitting.

De Voorzitter deed na opening der zitting mededeeling van een vierde voorstel, ingediend door dr W. A. v. Es en dr L. P. Krijger, met advies van prof. dr H. H. Kuiper, opdragend aan het curatorium, om te zoeken naar een weg om kandidaten van de Theol. School den weg te openen om aan de Vrije Universiteit onder eigen hoogleraren te kunnen promoveeren en met de V.U. terzake overleg te plegen en volgende Synode van advies te dienen.

Dr v. Es lichtte zijn voorstel toe. Evenzoo ds den Hartogh het voorstel door hem van prof. den Hartogh overgenomen en met de leden Kraan, Popma, Jonkhof, ingediend.

Ook dr Polman en dr T. J. Hagen gaven op hun voorstel eveneens een nadere toelichting.

Hierna werden algemeene beschouwingen gehouden. Tien sprekers gaven zich op, die elk zes minuten ontvingen, n.l. Ouderling J. Verwoerd, ds D. Scheele, prof. dr K. Schilder, prof. dr J. Ridderbos, ds N. Duursema, ds H. Meijering, prof. dr K. Dijk, dr W. A. v. Es, prof. dr D. Nauta en de Praeses.

Ouderling Verwoerd betuigde namens 13 ouderlingen, Borkent, v. d. Born, v. Commence, Dijkstra, W. Hummelen, Knol, v. d. Meer, Schmal, Verwoerd, Warneer, v. Woerden en v. Wijk, instemming met het voorstel-Polman.

Dr D. Scheele en prof. dr K. Schilder betuigden adhesie met het voorstel-Den Hartogh e.s., waarbij laatstgenoemde als bezwaar tegen het voorstel-Hagen noemde, dat het debat een heel nieuw element indrukt met onoverzienbare consequenties. Ditzelfde bezwaar geldt ook t.a.v. het voorstel-Es-Krijger. Het voorstel-Den Hartogh e.s. voldoet het meest aan 1936.

Prof. dr J. Ridderbos is mild gestemd t.a.v. al de voorstellen, wjl ze bedoelen de Synode uit de impasse te helpen. Spr. geeft het voorstel-Hagen de meeste kans. Spr. is voor het voorstel-Polman.

Dr Duursema en ds Meijering betuigden adhesie aan het voorstel-Den Hartogh e.s.

Prof. Dijk wil den weg op van het voorstel-Polman. Dr v. Es sprak ten gunste van het voorstel-Hagen. De Praeses wees er op, dat het voorstel-Hagen mooi

lijkt, maar ons van de wijs brengt. Spr. voelt voor het voorstel-Polman.

Stemmingen.

Het voorstel-Hagen komt als van meest verstrekkenden aard het eerst in stemming en werd met 36 tegen 13 stemmen verworpen.

De Voorzitter wilde nu het voorstel-Polman in stemming brengen, waartegen ds den Hartogh en prof. dr Hartogh bezwaar maakten. Met 27 tegen 23 stemmen sprak de Synode uit, dat het voorstel-Polman—de Groot nu het verstrekkendste is, waarop het in stemming kwam.

Het werd aangenomen met 27 tegen 23 stemmen en luidt als volgt:

„De Synode neme in de zaak van het promotierecht geen beslissing, maar drage het curatorium op om met de hoogleraren der Theol. Hoogeschool de mogelijkheden aangewezen in het voorstel-Den Hartogh, overgenomen door ds den Hartogh e.s., en in het praeadvies van prof. dr H. H. Kuiper, sub. andere mogelijkheden, nader in studie te nemen en daarover op de volgende Synode van advies te dienen.”

Meerderheids- en minderheidsconclusies waren hiermede tevens van de baan.

De behandeling van deze zaak, die een vollen dag van intens debat gevergd heeft, had hiermede een einde.

Overvloed van werk en werkrachten.

De C. Mak rapporteerde hierna over verzoeken en missives van de Part. Synode van Zeeland, de classis Zierikzee, den kerkeraad van Ternaard en dr J. Steenhuis te Heemstede in betrekking tot het comité „Overvloed van werk en werkrachten”. Adressanten willen dit werk in kerkelijke kanten zien geleid.

Na eenige discussie verenigde de Synode zich met de volgende conclusies:

1. om het Comité „Overvloed van werk en werkrachten in de Geref. Kerken”, hartelijk dank te zeggen voor al zijn arbeid en deze steunactie wederom den kerken aan te bevelen;

2. in antwoord op de gestelde vragen te berichten aan de Part. Synode van Zeeland, aan de classis Zierikzee, aan den kerkeraad van Ternaard en aan dr J. Steenhuis te Heemstede, dat de Synode in overeenstemming met het rapport terzake te Amsterdam uitgebracht (bijl. 26), geen genoegzame redenen kan vinden om deze crisishulpactie in kerkelijke kanten te leiden.

Oecumenische Synode.

Prof. dr G. Ch. Aalder's rapporteerde vervolgens over de Oecumenische Synode.

De commissie bood de Synode de volgende conclusies aan:

„De Synode: kennis genomen hebbende van het rapport der commissie door haar benoemd om haar te dienen van praeadvies inzake de oecumenische synode (Art. 21 der Acta);

overwegende, dat door het uitbreken van den oorlog het bijeen komen van zulk een synode binnen afzienbaren tijd, naar alle waarschijnlijkheid niet mogelijk zal zijn;

besluit het desbetreffende rapport ter nadere overweging te stellen in handen van de door haar te benoemen deputaten voor de correspondentie met buitenlandse kerken, en deze op te dragen aan de e.k. generale synode bepaalde voorstellen ter zake aan te bieden.”

Aan de discussie namen deel prof. dr K. Schilder, ds N. Duursema, ds J. L. Schouten en dr A. D. R. Polman, waarna de conclusies werden aangenomen.

Diaconalia.

Prof. dr G. M. den Hartogh rapporteerde hierna over een verzoek van den kerkeraad van Wollega om een uitspraak te doen over een meningsverschil met een anderen kerkeraad over de diaconale verzorging van een hulpbehoevend gezin. De commissie overwoog, dat hier niet aanwezig is een zaak, die in de mindere vergaderingen niet is kunnen afgehandeld worden, en dat het evenmin geldt een zaak, die tot de kerken dezer meerdere vergadering in 't gemeen behoort, waarom op grond van art. 13 K.O. aan het verzoek van den kerkeraad niet voldaan moet worden.

Aan de discussie namen deel ds den Hartogh, ds Hagen, ouderling Warneer en prof. dr Dijk. Na repliek van den rapporteur werd de conclusie, onder verwijzing naar het rapport, vastgesteld.

Prof. Grosheide wilde aan het eind der zitting gaarne de vraag stellen of het moderamen zich eens bezinnen wil over het karakter der Synodale rapporten. Zal geschieden.

Na eenige discussie besloot de Synode Dinsdagmiddag om 2 uur weer te vergaderen.

Hierna sluiting met dankgebed door den assessor.

Een nadere verklaring.

In ons overzicht van de 15e zitting werd naar aanleiding van een opmerking van dr W. A. v. Es medegedeeld, dat hij „de zaak van den persarbeid der hoogleraren” wilde ter sprake brengen. Dit is geen nauwkeurige weergave; immers, het voorgelezen curatorenverslag sprak van „persdebatten”, naar aanleiding waarvan „met betrokkenen” gehandeld werd. Ieder weet, dat deze „betrokkenen” ook buiten den kring der hoogleraren en ook buiten den kring der Theologische Hoogeschool te vinden zijn.

GEREFORMEERDE KERKEN.

Beroepen te:
Haarstede: Cand. C. v. d. Tas te Delft.

Aangenomen naar:
Loppersum: E. A. van Es te Warns.
Rotterdam (vac. wijlen Ds W. J. J. Velders): Dr R. Schippers te Wansveld.
Rotterdam (vac. Dr A. Kuiper): A. J. van Sluijs te Zonne-maire.

Wolfeze: G. Toornvliet te Nieuwerkerk a. d. IJssel.

Bedankt voor:
Klundert: G. Toornvliet te Nieuwerkerk a. d. IJssel.

Benoemd tot Hulprediker te:

Beekbergen: Cand. P. Westra te Gerkesklooster (aangen.).
Gramsbergen: Cand. H. J. Lamberts Heerspink te Arnhem.
Hilversum: Cand. J. F. H. v. d. Bom te Amsterdam en Cand. C. Versprey te Scheveningen.
Kommersdijk: Cand. W. P. J. Zwerver te Meeden.
Oldeboorn: Cand. W. Oldema te Huisum.
Weesp: Cand. G. J. van Kamp te Amsterdam-Oost.
Woerden: Cand. J. F. H. v. d. Bom te Amsterdam.
Wolvega (v. d. Evang. arbeid te Noordwolde): Cand. J. Poutsma te Kampen.

Intrede te:

Appelscha: Cand. S. van Popta. Tekst: Psalm 122:6-9.
Tweede Eskoermoud: Dr N. H. Ridderbos. Tekst: Psalm 130:5-8.

Afscheid van:

Rotterdam: Dr A. Kuiper. Tekst: 1 Petr. 1:25 (28 Sept.).

CHRISTELIJKE GEREFORMEERDE KERK.

Beroepen te:

Middelham: J. G. van Minnen te Huizen (N.-H.).

NEDERLANDSCHE HERVORMDE KERK.

Beroepen te:

Amsterdam (vac. wijlen Ds Kloosterman): A. C. van Uchelen te Meppel.

Amsterdam (vac. Dr Engelberts): J. E. Uytman te Groningen.
Bloksdijk: Cand. M. E. Ouweland, hulppred. te Badhoevedorp.
Ter Aar: Cand. W. L. Tukker te Hoek van Holland.
Tjallebeerd (toes.): J. Oosterhuis te Wierum (Fr.).
Ravestein (toes.): Dr J. W. van Bart, laatstelijk O. L. predikant te Fort de Kock.

Wijk bij Duurstede: C. A. van Harten te Zevenhoven.

Aangenomen naar:

Deil en Enspijk: Cand. W. B. A. Smits te Zutphen.
Havelte (Dr.): D. Oosten te Waaxens-Brantgum (Fr.).
Noordwijkerhout: Cand. W. E. den Hertog, hulppred. te Eens-boven.

Bedankt voor:

Almelo (vac. L. S. v. Zwet): H. v. d. Loos, predikant-voorganger bij de Herv. Evangelisatie te Assen.

Intrede te:

Hoornsterzwaag: B. E. van Buuren. Tekst: 1 Cor. 1:28 b.
Kampen: W. Willemsse. Tekst: 1 Cor. 2:2.
Rumpt: Cand. M. C. Koole. Tekst: Hand. 13:18.
Sprang: A. Sirag. Tekst: Psalm 126.
Stad aan 't Haringvliet: Cand. J. Vink. Tekst: Luc. 5:5.
Waverveen: Cand. L. Immerzaal. Tekst: Matth. 22:4b.

Afscheid van:

Noordwijkerhout: J. van Noort. Tekst: 1 Petr. 5:1a.
Sneek: J. R. Wolfensberger. Tekst: 2 Cor. 13:11-13.
Zwolle: A. H. Scholte. Tekst: Matth. 6:3.

Overleden:

J. J. Houburg, emer.-pred. te Goes, 70 jaar.
G. Tichelaar, pred. te Lisse, 50 jaar.
L. Nugteren, emer.-pred. te Oud-Alblas, 49 jaar.

Aan hen, die reeds bestellingen inzonden op de serie Predikatiën van Ds S. G. de Graaf:

VUUR OP DE AARDE!

berichten wij, dat zij nog even geduld moeten hebben. We zijn hard aan het werk!
De Uitgevers:

Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes.

Heden verscheen:

OM „DE LEVENDE ZIEL”

door A. JANSE.

Dit boek dankt zijn ontstaan aan een zeer belangwekkenden pennestrijd over de vraag: „HOE HERBEN WIJ DE „ZIEL” NAAR SCHRIFTUURLIJKE OPVATTING TE BESCHOUWEN?”

De schrijver zegt in dit boek:

„Ik heb met vele voorbeelden aangetoond hoe helijnd en concreet en hoe scherp geformuleerd de Schrift is als zij van ziel spreekt. Ik heb op dit punt de Heilige Schrift door Gods genade leeren verstaan en ik heb er kracht in gevonden om heel scherp de verlossing van den ganschen mensch te belijden tegen alle tendensen om die verlossing z.g. „geestelijk” te verzwakken...”

Prijs f 1.50, geb. f 2.—. Verkrijgbaar in den boekhandel en bij OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V., GOES

LEER- OF MEENINGSVERSCHILLEN?

Met welke van deze beide woorden is de kerkelijke strijd van onze dagen nu het beste geteekend?

Wanneer ge het boek van A. Janse:

RONDOM DE REFORMATIE

gelezen hebt, is deze vraag voor U geen vraag meer. Indien gij dit boek nog niet hebt aangeschaft, doe het dan heden! Het stelt U volledig op de hoogte van onzen kerkelijken strijd en het laat U den achtergrond van deze dingen zien. Het toont U klaar, dat er teruggrijpen is naar het reformatorisch tijdvak der Kerk en wij dus niet van deformatie maar van reformatie te spreken hebben. Bestel het bij Uw boekhandel of stort even f 2.— op postrekening nr 36000 van de Uitgevers

OOSTERBAAN & LE COINTRE N.V. - GOES